

تنظیم روابط قوای سه گانه و سازوکارهای حل اختلاف

مؤلف:

محمد نائینی

انتشارات رازنهان

۱۴۰۱

سرشناسه	نائینی، محمد، ۱۳۴۷-
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	تنظیم روابط قوای سه گانه و ساز و کارهای حل اختلاف/ مولف محمد نائینی.
مشخصات نشر	تهران: راز نهان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۱۶۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۷۸-۴۶۸-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	هیأت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه
موضوع	قوه قضائیه -- ایران Judicial power -- Iran
	قوه مجریه -- ایران Executive power -- Iran
	قوه مقننه -- ایران Legislative power -- Iran
رده بندی کنگره	JF۲۲۹:
رده بندی دیویی	۳۲۰/۴۰۴۰۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی	۸۸۲۸۷۷۱:

عنوان کتاب.....	تنظیم روابط قوای سه گانه و سازوکارهای حل اختلاف
مؤلفین.....	محمد نائینی
صفحه آرا.....	سینا آزادی
طراح جلد.....	الویرا صیامی
ناشر.....	رازنهان
شمارگان.....	۱۰۰ نسخه
نوبت چاپ.....	اول ۱۴۰۱
قیمت.....	۸۰۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۷۸-۴۶۸-۳

فهرست

پیشگفتار.....	۹
فصل اول: کلیات مبانی سازوکارهای حل اختلاف.....	۱۱
مفهوم حل اختلاف و تنظیم روابط.....	۱۱
حل اختلاف.....	۱۱
تنظیم روابط.....	۱۳
تمایز حل اختلاف و تنظیم با مقوله نظارت.....	۱۵
نظارت در سپهر حقوق عمومی.....	۱۵
تناسب نظارت با حل اختلاف و تنظیم روابط.....	۱۸
پیشینه تشکیل نهادهای رافع اختلافات حاکمیتی.....	۱۹
اسلام و رفع اختلاف.....	۲۰
بزنگاه‌های تاریخی تشکیل نهادها و مراجع رفع اختلاف در جمهوری اسلامی ایران.....	۲۱
ب) بزنگاه دوم؛ اختلافات نخست وزیری و رئیس جمهوری (۱۳۶۴).....	۲۵
د) بزنگاه چهارم؛ اختلافات ریاست جمهوری و سایرین.....	۲۸
فصل دوم: بررسی ابزار حل اختلاف و تنظیم روابط.....	۳۱
پاسداشت از حاکمیت قانون و حل اختلاف.....	۳۱
مفهوم حکومت قانون.....	۳۱
حکومت قانون و رفع اختلاف.....	۳۳
قانون و تفکیک قوا.....	۳۴
تفکیک قوا.....	۳۴
رفع اختلاف ابزاری در قوام تفکیک قوا.....	۳۷
افزایش کارآمدی در روابط قوا.....	۳۸
نیل به شفافیت با استعانت حل اختلاف و تنظیم روابط.....	۴۱
فصل سوم: ساز و کارهای حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه در نظام جمهوری اسلامی ایران.....	۴۵
سازوکارهای عمومی.....	۴۵
سازوکارهای برگرفته از قانون اساسی.....	۴۵
بودجه (اصول ۵۲، ۵۵ و ۷۵ قانون اساسی).....	۴۶
مسئولیت اجرای قانون اساسی (اصل ۱۱۳ قانون اساسی).....	۵۰

مرزهای تقنین و اجرا و نظارت رئیس مجلس بر مصوبات دولت (اصول ۵۸، ۶۰، ۷۱، ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی).....	۶۰
در خصوص مصوبات و آئین نامه‌های قوه قضائیه (اصل ۱۵۷ قانون اساسی).....	۶۸
در ابلاغ مصوبات مجلس (اصل ۱۲۳ قانون اساسی).....	۷۱
در راس اعتماد به وزیر و استیضاح.....	۷۵
سایر اصول قانون اساسی.....	۷۷
سازوکارهای برگرفته از نظریه‌های تفسیری شورای نگهبان، سیاستهای کلی و قوانین عادی.....	۸۸
نظریه‌های تفسیر شورای نگهبان.....	۸۸
سیاست‌های کلی و حل معضلات نظام.....	۹۰
قوانین عادی.....	۹۴
فصل چهارم: بررسی سازوکارهای برگرفته از عرفهای حقوق اساسی.....	۹۷
عرفهای حقوق اساسی.....	۹۷
مفهوم، مبنا و ماهیت حقوقی عرفهای حقوق اساسی.....	۹۷
مفهوم عرفهای حقوق اساسی.....	۹۸
مبنا و ضرورت عرفها.....	۹۹
جایگاه و ماهیت حقوقی عرفهای اساسی.....	۱۰۲
فصل پنجم: تحلیل بند ۷ اصل ۱۱۰.....	۱۰۷
بند ۷ اصل ۱۱۰ قانون اساسی.....	۱۰۷
تحلیل نظری بند ۷ اصل ۱۱۰.....	۱۰۷
بررسی اقدامات صورت گرفته در اجرای بند ۷ اصل ۱۱۰.....	۱۱۴
فصل ششم: بررسی شکل‌گیری هیأت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه.....	۱۱۹
هیأت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه.....	۱۱۹
پیشینه شکل‌گیری.....	۱۲۰
مبنا و ماهیت حقوقی.....	۱۲۳
وظایف و اختیارات.....	۱۲۶
رویه و عملکرد.....	۱۲۸
نسبت فی مابین ساز. کار عمومی و اختصاصی.....	۱۳۰
ولایت مطلقه و حاکمیت قانون.....	۱۳۱
دیدگاه‌های ناظر بر موضوع ولایت فقیه در فقه سیاسی.....	۱۳۳
نقش ولایت فقیه در سازو کارهای عمومی یا سازوکارهای اختصاصی.....	۱۳۷

پیشگفتار

اصولاً در هر نظام حکومتی روشی برای حکمرانی وجود دارد. در جمهوری اسلامی ایران هدف اولیه و با توجه به تعالیم اسلامی مبتنی بر حق انتخاب آزاد و این اصول که انسان آزاد آفریده شده و آزاد تصمیم می‌گیرد و با توجه به بعد یکتاپرستی و روش حکمرانی در حکومت و سیره پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع) و براساس اراده آزاد حکومت اسلامی به عبارتی جمهوری اسلامی شکل گرفت. نوآوری و تفاوت میات حکمرانی اسلامی با کشورهای دموکراتیک به لحاظ اعمال و اجرای مقررات اسلامی شکل نوینی از حکومت را در ایران پایه نهاده. در این راستا قوای سه‌گانه شکل گرفتند و از آن‌جا که وظایف و اختیارات هر یک دقیق تبیین نشده بود از یک ناپختگی برخوردار بود. عدم بهره‌گیری از رژیم‌های دموکراتیک و قوانین آن‌ها این را نمایان ساخت زیرا تنظیم روابط قوای سه‌گانه و حل اختلاف میان آن‌ها موضوعی است که تقریباً تمامی تدوین‌کنندگان قانون اساسی کشورهای مختلف بدان اندیشیده‌اند و در اهمیت آن بر طبل حاکمیت قانون کوبیده‌اند. این نکته لازم به ذکر است که اختلاف، چالش و ناهماهنگی در روابط قوا امری اجتناب ناپذیر است اما آنچه مهم می‌نماید سامان دهی و انتظام بهینه و کارآمد آن براساس حاکمیت قانون، تفکیک قوا و در نهایت کارآمدی و مسئولیت پذیری قوا باشد.

ندانیم و ندانستند این مطلب را و می‌دانند هنرسنجان فرداها _ که تو فردی و فردایی -
بزرگا- خالقا - به دانایی که می‌شاید - اگر به توانایی‌های این خردان ببخشایی.

بطور کلی می‌توان گفت حل اختلاف میان قوا و تنظیم روابط تمامی تدوین‌کنندگان قانون اساسی بدان پرداخته‌اند و در اهمیت آن بر طبل حاکمیت قانون کوبیده‌اند همگی واقف

هستیم اختلاف، چالش و ناهماهنگی در روابط قوا اجتناب ناپذیر است، اما آنچه مهم می‌نماید سامان دهی و انتظام بهینه و کارآمد آن براساس حاکمیت قانون، تفکیک قوا و در نهایت کارآمدی و مسئولیت‌پذیری قوا باشد. کتاب حاضر «نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران» را در برمی‌گیرد. علاوه بر این، کالبدشکافی سوابق تاریخی و پیشینه حل اختلاف و تنظیم روابط قوا به خصوص در نوع بومی آن همواره چراغ راه آینده است و روشن است پژوهش‌پیش رو نیز خود را از آن بی‌نیاز نمی‌داند. عموماً اختلافات ریشه سیاسی دارد. وانگهی سعی بر این بوده تا با نگاهی حقوقی به پدیده‌ها و کنش‌های حقوقی - سیاسی، موضوع را مورد مطالعه قرار دهیم تا گام کوچکی در زمینه حقوقی سازی سیاست برداشته باشیم.